
PRACTICAL CASE STUDIES AS A TOOL FOR DEVELOPING CLINICAL THINKING IN NURSING EDUCATION

Kameliya Evtimova

South-West University "Neofit Rilski," Faculty of Public Health, Health Care, and Sports, Blagoevgrad,
Bulgaria, kaevtimova@abv.bg

Rositsa Doynovska

South-West University "Neofit Rilski," Faculty of Public Health, Health Care, and Sports, Blagoevgrad,
Bulgaria, doynovska@swu.bg

Abstract: In contemporary nursing education, the development of clinical thinking and decision-making skills is a key priority. Practical case studies are used as an effective method to apply theoretical knowledge in real or simulated clinical situations, supporting analytical thinking and professional responsibility. The aim of this study is to assess the significance of practical case studies for the development of clinical thinking and professional skills among nursing students and to explore their perception of this method. The study includes 79 students from the third and fourth years. Data was collected through an anonymous electronic questionnaire and processed using the statistical software SPSS 22. Participation was voluntary and anonymous. The results show that 83,54% of the students have worked with case studies, most often in internal medicine, surgery, and pediatrics. Of these, 83,55% rated the case studies as effective or very effective. Developed skills include clinical thinking (91,14%), decision-making (83,54%), and teamwork (74,68%). There were no statistically significant differences between students from different years. The main difficulties encountered when working with case studies were lack of time and prior knowledge. The conclusion is that practical case studies are a valuable educational tool that significantly supports the preparation of nurses by developing key competencies for clinical practice. Most students support more frequent use of this method, with an emphasis on realistic scenarios and instructor support.

Keywords: practical case studies, clinical thinking, nursing education, educational methods

ПРАКТИЧЕСКИТЕ КАЗУСИ КАТО ИНСТРУМЕНТ ЗА РАЗВИТИЕ НА КЛИНИЧНО МИСЛЕНЕ В ОБУЧЕНИЕТО НА МЕДИЦИНСКИ СЕСТРИ

Камелия Евтимова

ЮЗУ „Неофит Рилски“, Факултет обществено здраве, здравни грижи и спорт, гр. Благоевград,
Република България, kaevtimova@abv.bg

Росица Дойновска

ЮЗУ „Неофит Рилски“, Факултет обществено здраве, здравни грижи и спорт, гр. Благоевград,
Република България, doynovska@swu.bg

Резюме: В съвременното сестринско образование развитието на клинично мислене и умения за вземане на решения е ключов приоритет. Практическите казуси се използват като ефективен метод за прилагане на теоретичните знания в реални или симулирани клинични ситуации, подпомагайки аналитичното мислене и професионалната отговорност. Целта на изследването е да оцени значението на практическите казуси за развитието на клинично мислене и професионални умения при студенти по специалност „Медицинска сестра“ и да изследва тяхното възприятие към този метод. Изследването включва 79 студенти от III и IV курс. Данните са събрани чрез анонимна електронна анкета и обработени със статистически софтуер SPSS 22. Участието е доброволно и анонимно. Резултатите показват, че 83,54% от студентите са работили с казуси, най-често във вътрешни болести, хирургия и педиатрия. От тях 83,55% оценяват казусите като ефективни или много ефективни. Развитите умения включват клинично мислене (91,14%), вземане на решения (83,54%) и работа в екип (74,68%). Няма статистически значими разлики между студентите от различни курсове. Основните трудности при работа с казуси са липсата на време и предварителни знания. Заключение е, че практическите казуси са ценен образователен инструмент, който значително подпомага подготовката на медицинските сестри, развивайки ключови компетенции за клиничната практика. Повечето студенти подкрепят по-често използване на този метод с акцент върху реалистични сценарии и преподавателска подкрепа.

Ключови думи: практически казуси, клинично мислене, обучение на медицински сестри, образователни методи

1. ВЪВЕДЕНИЕ

В съвременното сестринско образование се поставя все по-голям акцент върху развитието на клинично мислене и умения за вземане на решения (Pérez-Perdomo & Zabalegui, 2023). Медицинската сестра не е просто изпълнител на лекарски назначения, а активен участник в диагностичния и терапевтичния процес. В този контекст е необходимо обучението на бъдещите сестри да надхвърля заучаването на теоретични знания. Практическите казуси се утвърждават като ефективен метод за прилагане на знанията в реални или симулирани клинични ситуации. (Cheng et al., 2024). Те подпомагат развитието на аналитични способности, професионална отговорност и готовност за действие в условия на несигурност.

Чрез анализ на казуси студентите се учат да приоритизират нуждите на пациента, да планират адекватни сестрински грижи и да разпознават потенциални усложнения (Karadag, Caliskan, & Iseri, 2016). Работата с казуси стимулира критичното мислене и насърчава активното участие в учебния процес (Englund, 2020). Обучението чрез казуси позволява на студентите да правят връзка между теория и практика. То развива и етична чувствителност, особено при случаи, свързани с морални дилеми или социални фактори (Zia, Sabeghi, & Mahmoudirad, 2023).

Казусите често включват междуличностни и комуникационни предизвикателства, с които бъдещите сестри се сблъскват в клиничната практика (Dodson, Reed, & Cleveland, 2023). Така се създава среда, близка до реалността, но без риск за пациентите. В груповата работа по казуси се развиват и умения за работа в екип и междупрофесионално взаимодействие (Curran, Sharpe, Forristall, & Flynn, 2008). Методът е приложим както в теоретичното обучение, така и по време на предклинична и клинична практика. Чрез дискусия и обратна връзка студентите получават възможност за самооценка и корекция на подхода си.

Обучителните казуси могат да бъдат създадени от преподаватели или базирани на реални случаи, адаптирани за образователни цели (Hong & Yu, 2017). Важно е казусите да бъдат актуални, реалистични и свързани с компетентностите, които се очаква студентите да овладеят (Yao et al., 2023).

Въвеждането на този метод изисква обучение на преподавателите, както и адаптиране на учебното съдържание (Repsha, Quinn, & Peters, 2020). Независимо от това, обучението чрез казуси представлява иновативен подход, който допринася за подготовката на уверени и компетентни медицински сестри (Sümen & Adibelli, 2024). То дава възможност за развиване на клинична интуиция, отговорност и професионално самочувствие (Ma & Zhou, 2022). Подобен подход е в синхрон с изискванията за качество в здравните грижи и очакванията на обществото към професията. Ето защо използването на практическите казуси е стратегическа инвестиция в бъдещето на сестринската професия.

2. ЦЕЛ

Целта на изследването е да оцени ролята на практическите казуси за развитието на клинично мислене и професионални умения у студентите от специалност „Медицинска сестра“, както и да изследва тяхното възприятие и отношение към този метод на обучение.

3. МЕТОДИ И ОБРАБОТКА НА ДАННИ

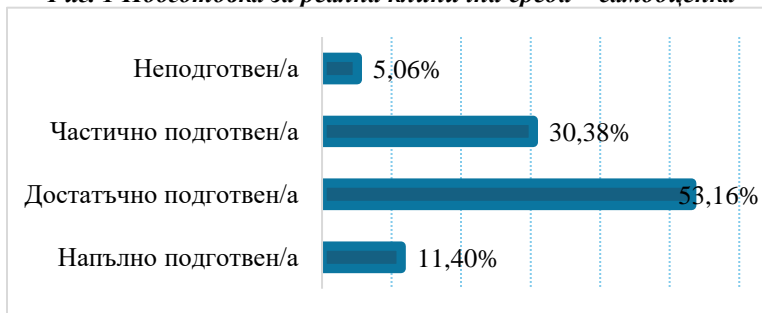
Изследването обхваща 79 студенти от специалност „Медицинска сестра“, III и IV курс, обучаващи се в Югозападен университет „Неофит Рилски“. Подборът на участниците е целенасочен, с оглед напредналата им фаза на обучение. Събирането на данни е осъществено чрез анонимна структурирана анкета в електронен формат (Google Forms). Осигурено е информирано съгласие, като участието е доброволно и анонимно, в съответствие с етичните стандарти за провеждане на научни изследвания. Обработката на данните е извършена със статистическия софтуер SPSS версия 22.

4. РЕЗУЛТАТИ

Разпределението на студентите по курсове е почти равномерно, като 51,90% (n=41) са от III курс и 48,10% (n=38) от IV курс. Възрастовата структура показва, че над 93% от студентите са над 21 години, като 54,43% (n=43) са между 21 и 25 години, а 39,24% (n=31) са над 25 години. Половата структура е доминирана от жени – 97,47% (n=77), докато мъжете са едва 2,53% (n=2).

Що се отнася до чувството за подготовка за реална клинична среда, 11,39% (n=9) се чувстват напълно подготвени, 53,16% (n=42) – достатъчно подготвени, 30,38% (n=24) – частично подготвени, а 5,06% (n=4) – неподготвени (Фиг. 1).

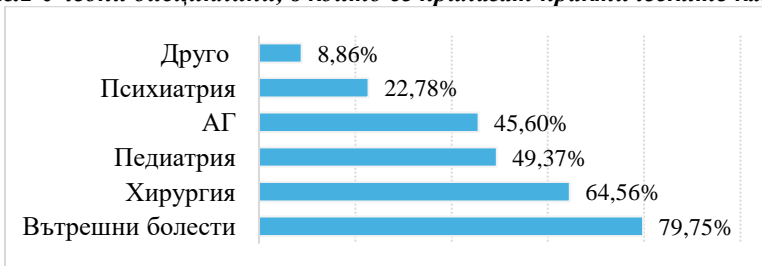
Фиг. 1 Подготовка за реална клинична среда – самооценка

Източник: Евтимова, 2025

Относно използването на практически казуси, 83,54% (n=66) от студентите потвърждават, че са използвани казуси, 8,86% (n=7) казват, че не, а 7,60% (n=6) не могат да се сетят. Честотата на използване показва, че 21,52% (n=17) казват, че казусите се използват много често, 51,9% (n=41) – понякога, 20,25% (n=16) – рядко, а 6,33% (n=5) – никога. Най-често казусите се използват по вътрешни болести 79,75% (n=63), хирургия 64,56% (n=51), педиатрия 49,37% (n=39), акушерство и гинекология 45,6% (n=36), и по-рядко в психиатрия 22,78% (n=18) и други дисциплини 8,86% (n=7) (Фиг.2).

Фиг.2 Учебни дисциплини, в които се прилагат практическите казуси

Източник: Евтимова, 2025

По отношение на ефективността на казусите, 40,51% (n=32) ги оценяват като много ефективни, 43,04% (n=34) – ефективни, 11,39% (n=9) – неутрални, 3,8% (n=3) – не толкова ефективни, а 1,27% (n=1) – изобщо неефективни. Приоритизирането на нуждите на пациента чрез казуси е потвърдено от 77,22% (n=61), отчасти – от 17,72% (n=14), а 5,06% (n=4) не са съгласни.

С помощта на непараметричния тест на Ман-Уитни беше изследвана разликата в оценките за ефективността на казусите между студентите от III и IV курс. Резултатите показват, че няма статистически значима разлика между двете групи ($U = 862,0$, $p = 0,381$), което означава, че възприетията относно ефективността на използваните казуси в обучението са сходни сред студентите, независимо от курса им на обучение.

Развити умения чрез казуси включват клинично мислене 91,14% (n=72), умения за вземане на решения 83,54% (n=66), работа в екип 74,68% (n=59), комуникация 65,82% (n=52), аналитични умения 62,03% (n=49), етична чувствителност 45,6% (n=36) и други 5,06% (n=4) (Фиг. 3.)

Фиг.3 Умения, формирани в процеса на работа с практически казуси

Източник: Евтимова, 2025

Предпочитаният начин на работа е групов 67,09% (n=53), индивидуален 22,78% (n=18) и без предпочитания 10,13% (n=8). Основните трудности при работа с казуси са недостатъчно време 54,43% (n=43), липса на предварителни знания 43,04% (n=34), сложност на казусите 35,44% (n=28), неясни инструкции 24,05% (n=19) и други 3,8% (n=3).

Относно необходимостта от по-често използване на казуси, 87,34% (n=69) са на мнение, че трябва да се използват повече, 2,53% (n=2) – не, а 10,13% (n=8) нямат мнение.

Сред предложенията за подобрене се открояват повече реалистични и актуални клинични сценарии, включване на интерактивни методи като ролеви игри и симулации, ясни указания и преподавателска подкрепа, интеграция на казуси по време на практиката в болница, както и време за дискусия и обратна връзка.

5. ОБСЪЖДАНЕ

Резултатите от изследването потвърждават значимата роля на практическите казуси като ефективен образователен инструмент в обучението на студентите от специалност „Медицинска сестра“. Повечето участници споделят, че са работили с казуси по време на своето обучение, като те се използват най-често в дисциплините вътрешни болести, хирургия, педиатрия и акушерство и гинекология.

Според студентите казусите подпомагат изграждането на клинична логика, приоритизирането на нуждите на пациента и вземането на обосновани решения в реални или симуирани ситуации. Най-често посочваните умения, развити чрез този метод, включват клинично мислене, способност за вземане на решения и умения за работа в екип. Това показва, че казусният подход стимулира не само индивидуалното аналитично мислене, но и междуличностните и комуникационни компетенции, които са от съществено значение за съвременната сестринска практика.

Наблюдаваната липса на разлика между студентите от различни курсове по отношение на възприятието им за ефективността на казусите показва, че този метод оказва устойчиво положително влияние върху обучението, независимо от етапа му. Това може да се тълкува като аргумент в полза на системното въвеждане на казуси още в ранните етапи на сестринското образование, с цел ранно формиране на клинично мислене и увереност в професионалните действия.

Наред с положителните ефекти, изследването идентифицира и определени затруднения при работа с казуси. Сред тях се открояват липсата на време за задълбочено разглеждане на случая и недостигът на предварителни знания. Тези предизвикателства подчертават необходимостта от добре структурирана преподавателска подкрепа и подходяща подготовка на студентите за участие в казусно-базирано обучение.

Участниците проявяват висока ангажираност с темата и споделят множество идеи за подобрене. Сред тях се открояват предложения за използване на по-реалистични клинични сценарии, включване на интерактивни методи като ролеви игри и симулации, предоставяне на ясни инструкции и по-активна роля на преподавателя в процеса. Подобни насоки са в съответствие със съвременните подходи в сестринското образование, които поставят акцент върху практическата приложимост, критичното мислене и етичната чувствителност.

6. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Настоящото изследване категорично потвърждава значимостта на практическите казуси като ефективен образователен инструмент в подготовката на бъдещите медицински сестри. Те способстват за развитието на клинично мислене, умения за вземане на решения, етична чувствителност и способност за работа в екип — ключови компетенции за съвременната сестринска практика. Студентите оценяват казусите като полезни и мотивиращи, като подчертават тяхната роля в задълбочаването на теоретичните знания и приложението им в реални ситуации. Положителните нагласи към този метод, независимо от курса на обучение, подчертават неговата универсална приложимост. В същото време изследването посочва и някои предизвикателства — нуждата от повече време, по-добра организация и системно въвеждане на казусите в учебния процес.

REFERENCES

- Cheng, C. Y., Hung, C. C., Chen, Y. J., Liou, S. R., & Chu, T. P. (2024). Effects of an unfolding case study on clinical reasoning, self-directed learning, and team collaboration of undergraduate nursing students: A mixed methods study. *Nurse Education Today*, 137, 106168.
- Curran, V. R., Sharpe, D., Forristall, J., & Flynn, K. (2008). Student satisfaction and perceptions of small group process in case-based interprofessional learning. *Medical Teacher*, 30(4), 431–433.
- Dodson, T. M., Reed, J. M., & Cleveland, K. (2023). Exploring undergraduate nursing students' ineffective communication behaviors in simulation: A thematic analysis. *Teaching and Learning in Nursing*, 18(4), 480–485.

- Englund, H. (2020). Using unfolding case studies to develop critical thinking skills in baccalaureate nursing students: A pilot study. *Nurse Education Today*, 93, 104542.
- Hong, S., & Yu, P. (2017). Comparison of the effectiveness of two styles of case-based learning implemented in lectures for developing nursing students' critical thinking ability: A randomized controlled trial. *International Journal of Nursing Studies*, 68, 16–24.
- Karadag, M., Caliskan, N., & Iseri, O. (2016). Effects of case studies and simulated patients on students' nursing care plan. *International Journal of Nursing Knowledge*, 27(2), 87–94.
- Ma, C., & Zhou, W. (2022). Effects of unfolding case-based learning on academic achievement, critical thinking, and self-confidence in undergraduate nursing students learning health assessment skills. *Nurse Education in Practice*, 60, 103321.
- Pérez-Perdomo, A., & Zabalegui, A. (2023). Teaching strategies for developing clinical reasoning skills in nursing students: A systematic review of randomised controlled trials. *Healthcare (Basel)*, 12(1), 90.
- Repsha, C. L., Quinn, B. L., & Peters, A. B. (2020). Implementing a concept-based nursing curriculum: A review of the literature. *Teaching and Learning in Nursing*, 15(1), 66–71.
- Sümen, A., & Adibelli, D. (2024). The effect of case-based teaching method on professional competence and clinical decision-making levels of public health nursing students: A sequential explanatory mixed-methods study. *Public Health Nursing*, 41(3), 446–457.
- Yao, J., Fu, R., Zhu, M., Jia, L., Dong, X., Shi, Y., Zhang, X., & Yuan, H. (2023). Case-based learning interventions for undergraduate nursing students in a theoretical course: A review of design, implementation, and outcomes. *Journal of Professional Nursing*, 46, 119–133.
- Zia, T., Sabeghi, H., & Mahmoudirad, G. (2023). Problem-based learning versus reflective practice on nursing students' moral sensitivity. *BMC Nursing*, 22(1), 215.